

ויואל משה

מטות מסעי

קובץ מאמרים ושיחות, בעניני הפרשה וזמני המועדים, מכנש"ק רבי יואל משה פינטו שליט"א בן אדמו"ר רבינו יאשיהו פינטו שליט"א ראב"ד מרוקו. דברי תורה חידושים וכיאוורים, אוצר מאמרים מזהירים, לגלות בעניני הפרשה והזמנים, כפרד"ס התורה כלולים, מגלה צפונות ונעלמים, מכל פסוקי הפרשיות ועניני הזמנים. • פרשת פנחס תשפ"א

1

כ"א ימי בין המצרים וכ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת הם מ"ב ימי תשובה להעלת ניצוצות הקודש כמ"ב המסעות שנסעו בני ישראל במדבר

3

מלחמת מדין גועדה לטהר את בחינת "דעת" שבישראל כדי שיוכלו לקבל בה את ניצוצות נשמת משה רבנו אחרי הסתלקות

כ"א ימי בין המצרים וכ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת הם מ"ב ימי תשובה להעלת ניצוצות הקודש כמ"ב המסעות שנסעו בני ישראל במדבר

ובעת הזאת בע"ה נעסוק בביאור הדבר המשייך בין פרשת מסעי הנקראת בשבת זו, לימי בין המצרים.

מדוע הקב"ה שלטל את בני ישראל כמ"ב מסעות

פרשת מסעי נקראת בשם זה על שם ארבעים ושנים המסעות שנסעו בני ישראל בארבעים שנות הליכתם במדבר. שהיו מ"ב מקומות בהם חנה מחנה בני ישראל. ובאמת בקריאת פרשה זו כאשר יראה האדם את הנודדים הרבים שנדדו בני ישראל תתעורר בליבו השאלה לשם מה שלטל הקב"ה את בני ישראל לטלולים רבים כל כך, והרי בני ישראל יכלו במסע אחד לילך ממצרים לארץ ישראל, כי הדרך ממצרים לארץ ישראל היא מהלך ששה ימים בלבד וכך כתב הרמב"ן בבראשית מ"ב, ט, ואם כך מדוע עיכב הקב"ה את בני ישראל במדבר במשך ארבעים שנה. ועוד שלא במקום אחד ישבו ישראל כל הארבעים שנה, אלא נדדו ממקום למקום בתוך פיסת ארץ שאינה רחבה כל כך. ועוד שלא היה הזמן ששהו

בשבת זו יקראו כל בית ישראל את הפרשיות מטות מסעי, ושתי הפרשיות הללו בכל שנה נקראות בימי בין המצרים, ודבר זה הוא מתקנתו של משיב גולת בית ראשון עזרא הסופר, שעזרא הוא שסידר את סדר הפרשיות לשבתות השנה. ודורשי כל דור מאז דורו של עזרא נתיגעו לבאר את עומק מחשבתו של עזרא, מדוע קבע את זמן קריאת אותה הפרשה דווקא באותו הזמן בשנה, וזה משום שעזרא הסופר ברוח קודשו ידע היטב מה הוא העניין בו צריכים בני ישראל להתחזק בכל תקופה מתקופות השנה, וגם ידע מה הוא דבר המוסר אותו חפץ השי"ת שילמדו ישראל מכל פרשיה, ולכן צירף עזרא את הפרשה אל תקופת השנה על מנת שמהקריאה בתורה ידעו בני ישראל בזמן הגלות והסתרה מה הוא הדבר שרצון ה' שיתחזקו בו באותו הזמן. ולכן על ידי שנעמיק ונסיק מה הוא הדבר המשייך בין הפרשה למועד נדע מה ה' אלוקינו שואל מעמנו בכל זמן. ובשנה שעברה דיברנו בדברותינו על הקשר שבין פרשת מטות לימי בין המצרים.

לכל מבקשי החכמה ניתן לקבל בתפוצה ישירה את העלונים "ויואל משה"

ו"פניני ויואל משה" מתורתו ומוסריו של בנש"ק רבי יואל משה פינטו שליט"א בנו בכורו של האדמו"ר רבינו יאשיהו פינטו שליט"א במייל: TorahPinto@gmail.com בוטצאפ: +1 (917) 459-8776

השנה הוא הזמנים והעיתים, וחלק הנפש הוא כל בעלי נפש חייה כגון בני האדם והחיות. ובדברי המקובלים שפירשו את דברי החידות שבספר היצירה נתבאר שכל דבר שישנו באחד משלושת החלקים הללו מוכרח שיהיה כמותו בשלושתם, כלומר לא יתכן שיהיה מונח או פעולה מסוימת שברא הקב"ה בטבע של אחד משלושת חלקי: עולם, שנה, ונפש, שלא בראו ה' גם בשני המושגים האחרים, שכל דבר שברא הקב"ה נברא בשלושת מושגי יסוד הבריאה האלו: עולם, שנה, נפש.

מוכרח להיות שגם בחלק "שנה" קיים המושג "מ"ב מסעות"

ועל כן צריך לשאול, אם כך הוא דרך בריאתו של עולם שכל דבר שברא הקב"ה נברא בשלושת חלקי הבריאה עולם שנה ונפש, ודאי שגם מושג "מ"ב מסעות" נברא בכל אחד משלושת חלקי העולם. והנה מצינו את מושג "מ"ב מסעות" בחלק "עולם" שהיו בני ישראל צריכים לנדוד על אדמת המדבר שהוא בחלק ה"עולם" "מ"ב מסעות". ובמשנת אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש מצינו בחינת "מ"ב מסעות" בחלק "נפש", שכתב נכדו הקדוש בספרו "דגל מחנה אפרים" (מסעי) כי קיבל מזקנו הקדוש יסוד גדול בעבודת ה', שכשם שבני ישראל עברו במ"ב מסעות מצאתם ממצרים עד כניסתם לארץ ישראל, כך כל אדם ואדם מישראל מוכרח לעבור בימי חייו מ"ב מסעות מיום צאתו לאוויר העולם עד יום השבת נשמתו ליוצרה. והרי לנו מושג "מ"ב מסעות" "בנפש", שכל נפש מנפשות בני ישראל צריכה לעבור "מ"ב מסעות".

אולם בחלק "שנה" שבעולם-הוא הזמן לא מצינו בשום מקום את מושג "מ"ב המסעות, ומוכרח להיות שגם בחלק "שנה" יש מ"ב מסעות, שהרי קבלה בידנו שכל דבר נברא בשלושת חלקי הבריאה "עולם" "שנה" "נפש", ולא יעלה על הדעת שבעולם ונפש יהיו מ"ב מסעות, ובחלק הזמן נבקשנו ולא נמצאנו.

כ"א ימי בין המצרים וכ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת הם ימי תשובה

ונראה בס"ד לבאר מה הם "מ"ב מסעות שבחלק השנה. כי הנה מצינו בימות השנה שתי תקופות המונות עשרים ואחד ימים, האחת היא ימי בין המצרים שישנם כ"א ימים בין י"ז בתמוז לט' באב, והשניה היא תקופת תשרי שיש כ"א ימים מיום ראש השנה ועד שמיני עצרת. ונדע לנו מדברי רבותינו הקדושים כי שני התקופות הללו הם נשגבות ביותר ושניהם מסוגלות למחילת עון, ועוד נודע לנו כי אין שניהן תקופות נפרדות אלא קשר עבות מחבר ביניהן. שאף על פי שכ"א ימי בין המצרים הם ימי אבל על חורבן בית מקדשנו, ולעומתם כ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת הם ימי שמחה על מחילת עונותינו ועל פדות נפשנו. הרי זה רק למראית העין, שבאמת כ"א ימי בין המצרים גם הם פועלים לכפרת עונות. וכן כתב המרש"א (בכורות ה:) כי כ"א ימי בין המצרים וכ"א ימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת הם ימי שמחה לישראל, והסביר את הטעם לזה שהרי כשם שתשובה שאנו עושים בימי תשרי מכפרת על העונות, כך גם הייסורים שעוברים בני ישראל בימי בין המצרים מכפרים על עונותינו. וכתב עוד המרש"א שאף על פי שימי בין המצרים נראים שחורים באמת אור גדול בוקע מהם לישראל. ונמצינו למדים בירור מדברי המרש"א הקדוש ששני התקופות האלו שכל אחת מהם מונה כ"א ימים פועלים את אותה הפעולה בדיוק, והיא לכפר על עונותינו. וכן מצינו גם להרה"ק רבי צדוק

בני ישראל בכל המקומות שווה, אלא היו מקומות בהם ישבו שנה שלמה, והיו מקומות שלא עברו שתיים עשרה שעות מאז ההגעה אליו, וכבר ציוה ה' עליהם לנדוד אל מקום החניה הבא אחריו.

הקב"ה הולך את בני ישראל במדבר כדי להכניע את הס"מ שהמדבר הוא מקום מושבו

ואת הצורך להולכת בני ישראל במדבר בצורה זו ואת טעם ריבוי נדודיהם הנראים שלא לצורך, ניתן להבין על פי דברי הזוהר הקדוש (ה"ב קמז). האומר שעל מנת שיוכל העולם להתקיים מנע הקב"ה מן הס"מ להתיישב עם חיילותיו הרבים במקום אחד שהוא מקום ישוב בני אדם, כי אם היה הקב"ה מאפשר זאת נמצא אותו מקום חרב מחמת הס"מ היושב בו, ולכן פירד וחילק הקב"ה את כוחו של הס"מ בין מקומות רבים. וזה זולת מקום המדבר שכיון שאין דרך בני אדם לשהות במדבר הניח הקב"ה לס"מ לקבוע את בית מצודתו במדבר ושם הוא עיקר כוחו וממשלתו. וכדי להכניע את הס"מ לפני בני ישראל הולך הקב"ה את בני ישראל במדבר במשך ארבעים שנה, והליכת בני ישראל בגיא צלמות של הס"מ גרמה לו לאבד הרבה מכוחותיו וחיילותיו.

ורבינו האור החיים הקדוש הרחיב וביאר בדברי הזוה"ק האלו (בפרשתו ובפרשת בהעלותך), כי כל חיותו של הס"מ הוא מניצוצות הקודש הנמצאים בקרבו, ואת ניצוצות הקודש השיג הס"מ משבירת הכלים שהיתה קודם בריאת העולם, ומחטא אדם הראשון שאכל מעץ הדעת, וכן מכל חטא ועון שכל אחד מישראל עושה, שבכל פעם שיהודי אשר חלק אלוקה ממעל שוכן בקרבו חטא וממרה את פי ה', הרי הוא מעביר כח מחיה-הם ניצוצות קודש, מצד הקדושה אל הס"מ ונותן בו חיות, וללא ניצוצות הקודש הס"מ בטל. ורצה ה' להוציא את כל ניצוצות הקודש שבקרב הס"מ קודם שיכנסו בני ישראל לארץ ויבואו אל התיקון השלם, ולכן העבירם במדבר מקום מושבו של הס"מ. ובכל מקום במדבר בו ציוה ה' על ישראל שיחנו בו, היה זה מחמת שבאותו מקום היו ניצוצות קודש, ועל ידי חניית כל מחנה ישראל וה' בתוכם במקום ניצוצות הקודש, היו אותם ניצוצות מתפרדים מהס"מ ושבים אל הקדושה. ולכן היו מקומות שבהם ציוה ה' לחנות זמן רב, ובמקומות אחרים ציוה ה' לחנות זמן מועט. כי זמן השהות בכל מקום היה לפי שיעור הניצוצות שיש בו, שאם נמצאו במקום ניצוצות רבים בני ישראל היו צריכים לקיים באותו מקום מצות רבות בשביל העלת אותם ניצוצות, ואם הניצוצות הנמצאות באותו מקום מועטות המה אז די בעבודה של שעות אחדות כדי להעלותן.

הבריאה כוללת שלושה חלקים: עולם, שנה, נפש. וכל דבר הנמצא באחד מהם מוכרח להיות בשלושתם

ועתה אחר שהשכלנו להבין מה היתה מטרת מ"ב המסעות שהולך הקב"ה את בני ישראל במדבר יש לשאול על המושג "מ"ב מסעות", כי הנה מופיע בספר היצירה כלל התקף לכל דבר בבריאה, והכלל הוא כי ישנם שלושה חלקים מרכזים לכל קיום העולם והאנושות, וכל שאר הנבראים והמושגים בעולם הם נלווים וטפלים לשלושת החלקים הללו, ושלושת החלקים הם: עולם, שנה, נפש. חלק העולם הוא המקום כגון הקרקע והמטלטלים הדומים שעליה והשמים וכיו"ב, חלק

ניצוצות הקודש במ"ב ימי התשובה ששורשם שייך לס"מ

ועל פי זה יתבאר מדוע את אותה העבודה שהיו בני ישראל צריכים לעבוד במ"ב המסעות, גם אנו צריכים לעבוד במ"ב ימי כפרת העונות ועשיית התשובה, שכ"א ימים מתוכם הם ימי בין המצרים ועל פיהם יהיו כ"א ימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת. כי בני ישראל היו צריכים ללכת בתוך מקום השייך לס"מ בחלק "עולם" שבבריאה ולהוציא ממנו את ניצוצות הקודש שנשבו אצלו מחמת עבירות ופגמים שנעשו על ידי בני האדם. וזאת ממש היא העבודה המוטלת עלינו לעבוד במ"ב ימי התשובה, שתחילתן ושורשן הם כ"א ימי בין המצרים שהם שייכים לס"מ והם נחלתו בבחינת "שנה" שבבריאה, כפי שנתבאר בזוהר הקדוש (ח"ב ע"ה) כי הזמן השייך לס"מ הוא חודש תמוז ותשעת הימים הראשונים של חודש אב. ובימי בין המצרים שהם זמן נחלתו של הס"מ עלינו להלך בתוך נחלתו ודווקא בהם להתחזק בעבודת ה' ועשיית תשובה על חטאים שחטאנו במשך ימי השנה, ועל ידי זה לעלות משביו של הס"מ את כל ניצוצות הקודש שהעברנו אליו ממקורם בקדושה על ידי חטאינו, עד אשר נגיע ליום שמיני עצרת שהוא גמר חיתום דיננו ובו אנו נשיג את הדביקות השלימה בהקב"ה ללא שהס"מ יכול לחוצץ בינו לבין הקב"ה. והרי זה ממש כמ"ב המסעות של בני ישראל, שבני ישראל הלכו במדבר מקום משכנו של הס"מ עד שהעלו כל ניצוצות הקודש מאותם מ"ב מקומות, ואחרי כן נכנסו אל ארץ ישראל שהיא מקום השראת שכינה.

ועתה יובן היטב מדוע תיקן עזרא הסופר שתקרא פרשת מסעי בימי בין המצרים, כי ימי בין המצרים אלו הם הימים בהם מתקיים בחינת "מ"ב מסעות" בחלק "שנה" שבבריאה, שכ"א ימים אלו הם תחילת מ"ב הימים בהם עלינו להעלות את ניצוצות הקודש על ידי עשיית תשובה והתקרבות להקב"ה. ופרשת מסעי עוסקת בהעלת ניצוצות הקודש על ידי אבותינו במ"ב מסעותיהם במדבר שזה היה בחינת "מ"ב מסעות" שבחלק "עולם" שבבריאה.

הכהן מלובלין זיע"א שכתב בספרו צדקת הצדיק (אות קע) שימי בין המצרים מכוונים כנגד הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת. וכתב עוד כי לפי קרבת האדם לבוראו בכל יום מימי בין המצרים, כך תהיה קרבתו לה' בימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת. ונמצא ששורש כ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת נמצאים בכ"א ימי בין המצרים, ואם לא יתגבר בעבודת ה' בימי בין המצרים לא יזכה להארה מאור ה' בימי הרחמים והסליחות.

כ"א ימי בין המצרים וכ"א ימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת עולים יחד למ"ב ימים שהם בבחינת מ"ב מסעות ועל פי דברי רבותינו הקדושים ששזרו את כ"א ימי בין המצרים יחד עם כ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת, יעלה בידנו לבאר כיצד גם בחלק "שנה" שבבריאה קיים המושג "מ"ב מסעות", כפי שקיים בחלק "עולם" שהלכו בני ישראל במדבר מ"ב מסעות, ובחלק "נפש" שכל נפש צריכה לעבוד מ"ב מסעות בחייה. כי הנה אם נצרף יחד את התקופה הזאת של כ"א הימים שבין י"ז בתמוז לט' באב ואת כ"א הימים שבין ראש השנה לשמיני עצרת, נזכר כי תקופה זו המופרדת לשנים עולה יחד למ"ב ימים, וזה הוא מושג "מ"ב מסעות" שבחלק "שנה" שבבריאה, שבכל שנה עלינו לעבוד מ"ב ימים שהם בבחינת מ"ב מסעות.

אולם ודאי שאין די בזה שמניין הימים שווה בין מ"ב מסעות שבחלקי עולם, שנה, ונפש, אלא אף תוכן העבודה והמטרה המושגת בהן צריכה להיות שווה. ויש לבאר את הצד השווה שביניהם, על פי מה שהקדמנו מדברי הזוהר הקדוש והאור החיים הקדוש שכתבו כי סיבת מ"ב המסעות שהלכו בני ישראל במדבר היתה שעל ידי עבודת ה' באותם מ"ב מקומות, יוציאו בני ישראל את ניצוצות הקודש השבויים בידי הס"מ שמקום משכנו העיקרי הוא במדבר.

כשם שבני ישראל העלו את ניצוצות הקודש במ"ב מסעות במדבר מקום מושבו של הס"מ כך מוטל עלינו לעלות את

מלחמת מדין נועדה לטהר את בחינת "דעת" שבישראל כדי שיוכלו לקבל בה את ניצוצות נשמת משה רבנו אחרי הסתלקותו

מדוע הסתלקותו של משה רבנו היתה תלויה במלחמת מדין

ומהלשון בה ציווה ה' את משה שבני ישראל ילחמו במדינים מוכה שהקב"ה תלה את מותו של משה במלחמת מדין, שהקב"ה אמר למשה רבנו כי רק אחר שבני ישראל ילחמו במדין הוא יפטר מן העולם, ודבר זה מפורש בפסוק האומר: "נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים ואחר תאסף אל עמיק" (במדבר לא ב). ורבותינו הקדושים אמרו שאם היה משה מאחר את מלחמת מדין אף מותו היה מתאחר, וזה מכיון שלא יתכן שמלחמת מדין תהיה אחר מותו של משה רבינו. ודבר זה תמוה מאוד כי לכאורה איזה שייכות יש למות משה עם מלחמת מדין, שהרי משה רבנו כלל לא יצא עם צבא ישראל להילחם במדין, אלא משה שלח את פנחס שהוא ילך בראש

בפרשת מטות נכתב בתורה הקדושה הציווי שציווה הקב"ה את משה רבנו לשלוח את צבא בני ישראל אל ארץ מדין, על מנת לנקום נקמה במדינים על הרעות הרבות שאותה אומה רשעה עשו לאומה הקדושה. שבפרשיות הקודמות התורה הקדושה סיפרה על רשעותן של המדינים שביקשו לנתק את חבל הכסף המקשר בין ישראל לאביהם שבשמים, ולכן שכרו המדינים יחד עם המואבים את בלעם בן בעור שיקלל את בני ישראל. ואחר כך העמידו המדינים פני ידידים לבני ישראל, ומתוך כך החטיאו אותם בחטאים החמורים ביותר, וגרמו להם לעשות את כל התועבות אשר שנא ה'. ואף הצליחו המדינים להכשיל את האומה הקדושה אשר אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים, לעבוד לאלוהים אחרים מעשי ידי אדם. ועל הרעות האלו נצטוו בני ישראל להילחם במדין ולנקום בהם.

הלוחמים. ואם כן יכלו בני ישראל להילחם במדין גם אחר מותו של משה רבנו

מה היא משמעות הלשון בה נקראת הסתלקותו של משה רבנו "תאסף אל עמיו"?

ועוד יש לשאול על הלשון בה בישר הקב"ה למשה על הסתלקותו: "ואחר תאסף אל עמיו", שהיא אינה לשון המורה מיתה אלא משמעותה הפשוטה היא תקרב אל העם שלך. ונראה בס"ד להשיב על שני השאלות הללו על פי שני מאמרי קודש שכתבו ארזי הלבנון ואדירי התורה שני ממשיכי דרכו של המגיד הקדוש ממזריטש זיע"א, הרה"ק רבי אלימלך מליזנסק זיע"א בעל הספה"ק "נועם אלימלך", והרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א בעל הספה"ק "ליקוטי אמרים תניא".

בני ישראל נצטוו להילחם במדין בשביל להכרית את הקליפות המולידות בהם מחשבות רעות

בספר הקדוש נועם אלימלך (פרשת פנחס) מצינו שכתב להקשות על הלשון בה ציווה קל נקמות ה' על משה להכין את בני ישראל למלחמה במדינים. שמתחילת הציווי נשמע כי הסיבה שבגללה יש צורך להילחם במדינים היא, כי המדינים גורמים לבני ישראל רעה כעת-בהווה, וצריך להילחם בהם על מנת לעצור את אותה הרעה, ולשון הציווי הוא: "צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם". אולם מהמשך הציווי נשמע כי המלחמה במדינים היא בגדר נקמה על הרעה שעשו לבני ישראל בעבר, שהמשך המקרא הוא: "אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כוזבי בת נשיא מדין". וכתב הנועם אלימלך ליישב את המקרא המוקשה על פי יסוד גדול בעבודת ה' ובעשיית התשובה. כי כאשר האדם עושה עבירה, אותה העבירה יוצרת קליפה הנוכחת בעולם. ואותה הקליפה משגרת אל מחשבתו של האדם שבראה במעשיו מחשבות רעות והרהורים רעים מעין אותה עבירה שעל ידה נוצרה אותה הקליפה, ורק כאשר יעלה בידו של האדם להכרית את אותה הקליפה יפסקו המחשבות הרעות לפקוד אותו. ועל פי זה כתב הנועם אלימלך להסביר את המקרא המוקשה, כי על ידי החטאים שחטאו בני ישראל עם המדינים נוצרו קליפות, ואותם הקליפות היו מולידות מחשבות רעות במחשבותיהם של בני ישראל גם אחר שהתרחקו מן המדינים המחטיאים. ולכן ציווה ה' על משה להכין את בני ישראל להילחם במדין על מנת להכרית את אותם קליפות שנבראו על ידי החטאים שחטאו בעבר, הגורמים להם רעה בהווה-במחשבות רעות הבאות להם ששורשם באותם קליפות.

ונמצאנו למדים מדברי קודשו של הנועם אלימלך זיע"א כי המטרה שלשמה ציווה הקב"ה את בני ישראל להילחם במדין, היא לטהר את דעתם ומחשבתם מן המחשבות הרעות שהיו פוקדות אותם.

ניצוצות מנשמת משה רבנו מתעברות בבחינת "דעת" של כל אחד מישראל ומאירות את דרכו בלימוד התורה

ועתה בס"ד ניגש אל דברי הקודש שכתב הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי בחיבורו "ליקוטי אמרים תניא" בפרק מ"ב. שם כתב לבאר בהרחבה את העניין שאמרו רבותינו שהעמיד הקב"ה לישראל שבע רועים, והם אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן, ודוד. ולכאורה הדבר הזה קשה כי הרי בדורות

שאחר פטירת אותם רועים בני ישראל לא זכו לראות את פניהם וללמוד מהם, ואם כן כיצד הם רועים ומוליכים את בני ישראל שבכל דור ודור. וכתב שם לבאר העניין כי כל אחד משבעת הרועים היתה מידה והנהגה בה הוא הקפיד ביותר ונהג בה כל ימי חייו, ועל ידי מסירות נפשו עליה הוא האיר את אותה המידה בנפשותיהם של כל בני ישראל, ועל ידי עבודתו נטועה בבני ישראל אותה המידה. שאברהם האיר והטביע בבני ישראל את מידת החסד, ויצחק את מידת הגבורה, וכן הלאה. וכתב שם כי משה רבנו הוא המאיר בכל נשמות בני ישראל את בחינת הדעת, שכח הכרת הבורא יתברך וידיעת גדולתו וממשלתו בכל היא על ידי כוחו של משה רבינו, וכן לימוד התורה שכל אחד מישראל לומד היא מאותה בחינת "דעת" שבשכלנו שמשה הוא שהאירה בנו. ולא זו בלבד שמשה רבינו האיר בנשמות בני ישראל את בחינת "דעת", אלא כל אדם שלומד תורה ניצוצות מנשמת משה רבינו מתעברות בבחינת "דעת" שבו, והם המוליכות אותו אל חקר האמת בלימוד התורה, והם המסייעות לו להבין את הדברים בצורה הישרה כפי שלמד משה מפי הגבורה. ודבר זה נתבאר במקומות רבים בספרי הקודש, והארכנו בזה בכתבינו לחג הפורים בשנה זו.

והנה על פי היסוד הזה שניצוצות מנשמתו הקדושה של משה רבנו מתעברות בבחינת "דעת" של כל אחד מישראל שעוסק בתורת משה, תפוענח הלשון בה בישר הקב"ה למשה רבינו על הסתלקותו: "תאסף אל עמיו", שמשמעותם הפשוטה של המילים הללו היא תלקח אל העם שלך. כי משה רבינו אחר מותו דבק בבני ישראל בדביקות גדולה וחזקה יותר מאשר היה דבוק בהם בימי חייו, כי בימי חייו משה לימד את בני ישראל תורה כאשר הוא בגוף נפרד מהם, ופיו הקדוש הוא שהשמיע באוזני בני ישראל את דברי התורה. אולם אחר מותו של משה רבנו, ניצוצות נשמתו התעברו בתוך כל אחד מבני ישראל, ומשה מלמד תורה לכל יהודי מקרבו, שמשה נמצא בחלק "דעת" שבכל אחד מישראל ומלמדו תורה. וכאשר האדם זוכה להבין את דברי התורה, או כאשר הוא זוכה לחדש חידוש תורה אין זה מהאדם עצמו, אלא מניצוצות משה רבינו שבדעתו. והווי פירוש השם בו נתכנה מותו של משה "תאסף אל עמיו" כי משה רבנו במוותו נאסף אל העם בני ישראל, ודבק בהם כדי ללמדם תורה.

בני ישראל נצטוו להילחם במדין ולטהר את בחינת "דעת" שבהם כדי שיהיו ראויים לקבל בה את ניצוצות נשמתו של משה רבנו

ועתה יובן היטב מדוע נתלה מות משה רבנו במלחמת מדין, שרק אחר שנלחמו בני ישראל במדין יכל משה להסתלק מעיניהם הגשמיות של בני ישראל, ולדבוק בחלק הדעת שבהם. כי כפי שלמדנו מדברי הנועם אלימלך אותם החטאים שהחטיאו המדינים את בני ישראל יצרו קליפות, ואותם הקליפות היו מולידות מחשבות רעות בבחינת הדעת של בני ישראל, וכיצד זה יוכלו בני ישראל לקבל את ניצוצות נשמתו של איש אלוקים משה בדעתם כאשר דעתם מגועלת במחשבות רעות. ולכן הורה הקב"ה למשה רבנו שבתחילה ילחמו בני ישראל במדינים כדי להכרית את אותם קליפות, ורק אחרי כן כאשר תטוהר דעתם של בני ישראל, יוכל משה להאסף אל עמיו – שיקבלו כל בני ישראל את ניצוצות נשמתו, ולא יהיה עסקם אלא לדעת את ה' בלבד ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.